

Оперативна програма “Регионално развитие” 2007-2013

www.bgregio.eu

Инвестираме във Вашето бъдеще!

Проектът се финансира от Европейския фонд за регионално развитие и от държавния бюджет на Република България
Проект „Европейско сътрудничество за европейски просперитет” с договор BG161PO001/4.2-01/2008/011

АНАЛИЗ

на енергийния потенциал на
възобновяемите енергийни източници (ВЕИ) в

община Гурково

Януари 2010г.

Съдържание

Ползвани означения и съкращения	3
1. Въведение.....	4
2. Програмен продукт за оценка на ВЕИ потенциала.....	4
3. Кратки данни за общината.....	4
4. Резултати от оценката.....	5
4.1. Геотермална енергия.....	5
4.2. Водна енергия.....	5
4.3. Ветрова енергия.....	6
4.4. Биогаз (течни селскостопански отпадъци).....	6
4.5. Биомаса	7
4.5.1. Твърди селскостопански отпадъци.....	7
4.5.2 Дървесина.....	8
4.6. Слънчева енергия	8
4.6.1 Слънчеви инсталации за топла вода	8
4.6.2. Слънчеви пасивни отоплителни системи.....	9
4.6.3. Слънчеви фотоволтаични инсталации.....	9
5. Изводи	10

Ползвани означения и съкращения

ВЕИ	Възобновяеми енергийни източници
ВЕТ	Възобновяеми енергийни технологии
Тео.П	Теоретичен потенциал
Тх.П	Технически потенциал
PVGIS	Географска информационна система
КПД	Коефициент на полезно действие
кВт	Киловат
МВт	Мегават
кВтч	Киловат час
МВтч	Мегават час
кВт/год	Киловата годишно
МВтч/год	Мегават часа годишно
η	КПД (коефициент на полезно действие)
h	Дни
нм³	Нормални метра кубични
м²	Метър квадратен
кв.м.	Квадратен метър
кв. км.	Квадратен километър
л/сек	Литър за секунда
°C	Градус Целзий
%	Процент
ОШ	Облекчителна шахта
мВЕЦ	Малка ВЕЦ

1. Въведение

Възобновяемите енергийни източни (ВЕИ) като цяло е дефинирано понятие и включва следните енергоресурси:

- Слънчева енергия
- Водна енергия в т.ч. кинетичната енергия на течащи води и на морските приливи и отливи
- Енталпията на геотермалните води
- Кинетичната енергия на вятъра и
- Биомасата с нейните под видове.

Оценката на потенциала на ВЕИ е ключова задача за развитието на сектора. От една страна резултатите от оценката са необходими за вземане на решения на политическо равнище за развитието на ВЕТ, от друга тя е важна за инвеститорите.

Предмет на това обследване е оценката на **теоретичния** и **техническия** потенциал на наличните местни ВЕИ ресурси.

Дефиниция на потенциалите

Теоретичен потенциал - определя се като енергиен еквивалент на целия физически наличен ресурс.

Разполагаем технически потенциал - онази част от теоретичния потенциал на съответния ВЕИ ресурс, чието енергийно оползотворяване се ограничава от технически и нетехнически условия (финансови, законови и други условия).

Достъпен технически потенциал – онази част от целия располагаем технически потенциал, която реално може да бъде оползотворена.

2. Използван програмен продукт за оценка на ВЕИ потенциала

За оценка на потенциала е използван специално разработеният за целта програмен продукт **REScan**, който в рамките на проекта бе предоставен на Общината, а нейни представители бяха обучени да работят с него.

3. Кратки данни за общината

Община гр. Гурково е разположена в югоизточната част на административна област Стара Загора – *Фигура 1*. Заема територия от 292 кв.км. и е с население 5472 жители.

Фигура 1. Географско разположение на община гр. Гурково

4. Резултати от оценката

4.1 Геотермална енергия

Съгласно „Баланс на ресурсите на минерални води – изключителна държавна собственост по находища и водоземни съоръжения” публикувано от МОСВ към момента общината не разполага с геотермални ресурси.

Използването на термopомпeни инсталации е възможно на цялата територия на общината. За всеки конкретен случай трябва да се правят анализи на термичните параметри и да се разработва проект, използващ най-подходящата технология.

4.2 Водна енергия

- *Начални условия*

В този раздел е направена оценка само на енергийният потенциал на съществуващите гравитачни водопроводи.

Използвана е официално предоставена информация от ВиК Гурково, включваща месечни водни количества (л/сек), геодезичен напор и дължина на водопроводите.

- *Резултати*

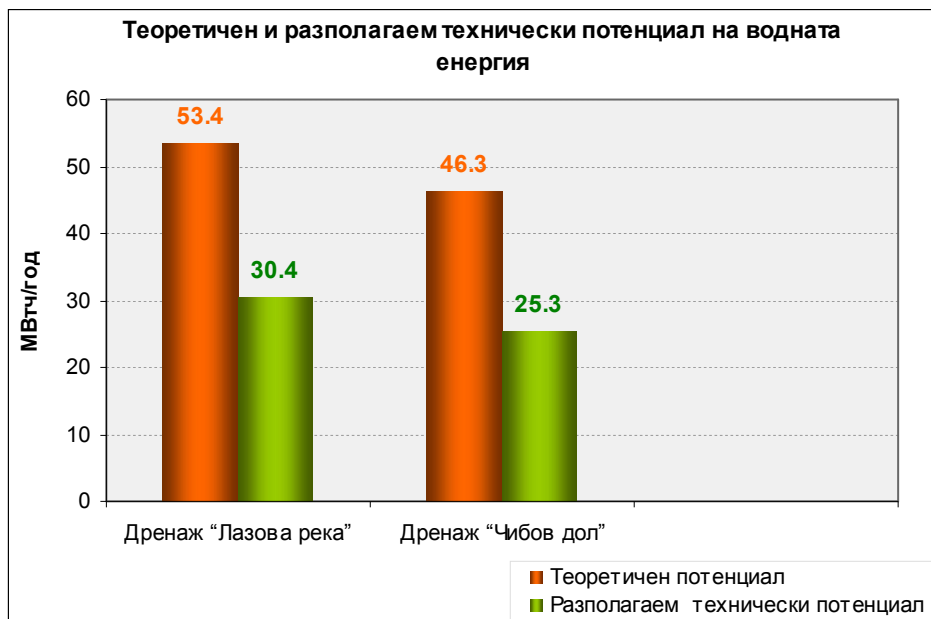
Направена е оценка на енергийният потенциал на съществуващите гравитачни водопроводи. Използвана е официално предоставена информация, включваща месечни водни дебити (л/сек), геодезичен напор и дължина на водопроводите.

Оценките за теоретичния и техническия потенциал са дадени в Таблица 1 и Фигура 2.

Таблица 1

№	Наименование	Теоретичен потенциал	Разполагам технически потенциал	Забележки Инсталирана мощност
		МВтч/год	МВтч/год	(кВт)

1	Дренаж "Лазова река"	53,4	30,4	3,5
2	Дренаж "Чибов дол"	46,3	25,3	2,9
Общо		99,7	55,7	

Фигура 2. Теоретичен и технически потенциал на водната енергия (гравитачни водопроводи).

- *Изводи*

Техническият потенциал е много малък и не представлява интерес за изпълнение на инвестиционни проект.

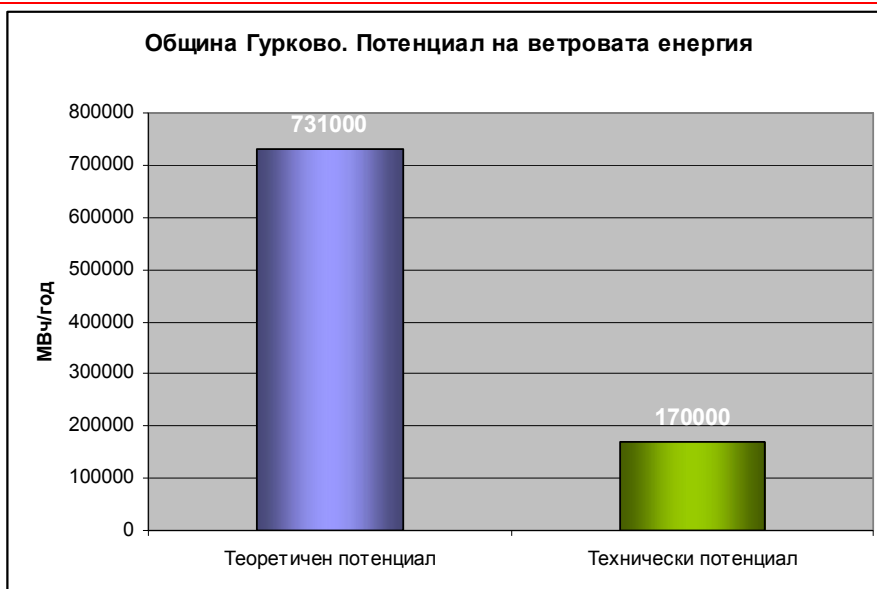
4.3 Ветрова енергия

Около 15% от територията на община Гурково попада в зоната на технологично използваемия към момента вятърен потенциал със средна годишна скорост над 5м/сек, като около 3% от площта на общината попада в най ветрената зона със средна годишна скорост на вятъра над 7 м/сек. Наблизо до границите на общината по билото на Стара планина се изгражда най-големия вятърен парк в Старозагорска област и един от най-големите в страната с проектна инсталирана мощност на първия етап от 50MW. Това още веднъж подчертава сериозния ветроенергиен потенциал на общината.

Технологичният вятърен потенциал на общината е определен на 3800 МВтч/год. при следните условия:

- ветрова турбина тип Vestas-80, с единична мощност 2 МВт;
- пълни ефективни работни часове на турбината в диапазона 1800-2400 ч/год., в зависимост от географският район. За района на община Гурково са приети 1800 ч/год.;

На фиг.3 е даден потенциалът на ветровата енергия на обветрените зони на територията на общината.

4.4 Биогаз

- *Начални условия*

Като изходни данни е използвана официално предоставена информация.

Техническият потенциал е изчислен за комбинирана система за топло и електропроизводство ($\eta_T = 0,45$ и $\eta_{ел} = 0,4$) при коефициент на натоварване 8400 часа.

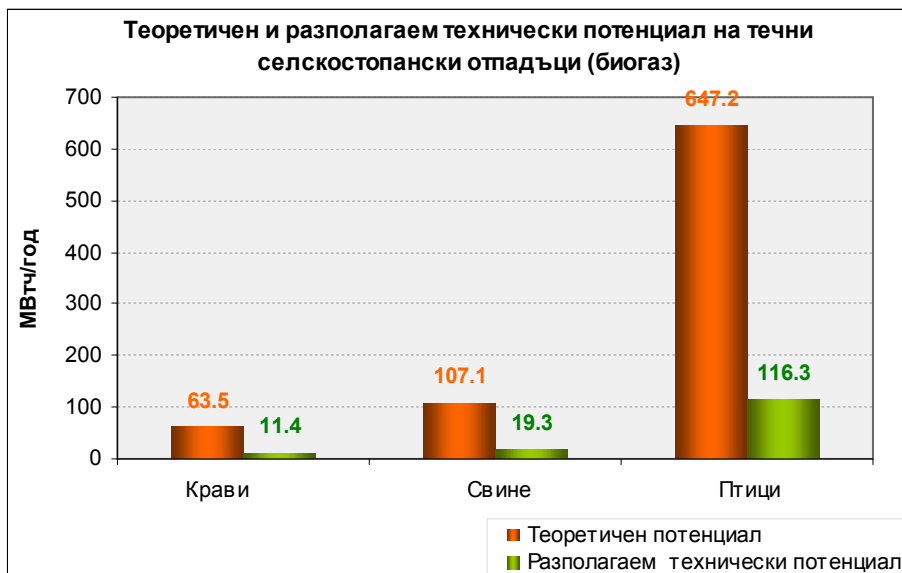
Оценката е направена при хипотезата, че животните (птиците) се отглеждат във ферми.

- *Резултати*

Оценките за теоретичния и техническия потенциал са дадени в *Таблица 2* и *Фигура 3*.

Таблица 2

№	Вид животни	Теоретичен потенциал	Разполагаем технически потенциал
		МВтч/год	МВтч/год
1	Крави	63,5	11,4
2	Свине	107,1	19,3
3	Птици	647,2	116,3
Общо		817,8	147,0

Фигура 3. Теоретичен и технически потенциал на течни селскостопански отпадъци (биогаз).

- Изводи

Техническият потенциал практически е равен на нула и не представлява интерес за изпълнение на инвестиционни проекти.

4.5 Биомаса

4.5.1 Твърди селскостопански отпадъци

- Начални условия

В този раздел е направена оценка на характерната за общината и областта селскостопанска продукция: **житни култури, слънчоглед, царевича и лозови пръчки**.

Като изходни данни е използвана официално предоставена информация.

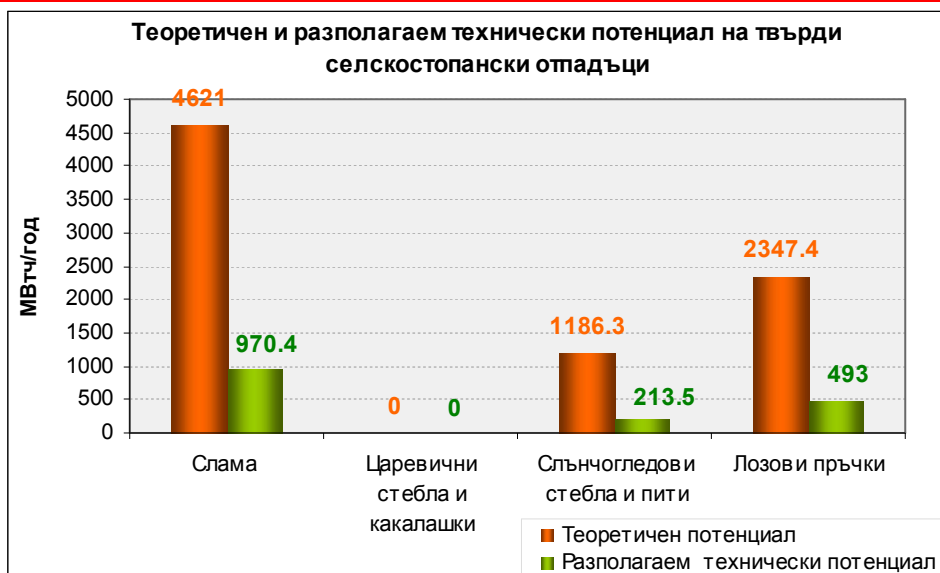
Разполагаемият технически потенциал е определен за производство на топлинна енергия ($\eta_T = 0,65$), при допускане за оползотворяване на 30% от наличния отпадък.

- Резултати

Оценките за теоретичния и техническия потенциал са дадени в Таблица 3 и Фигура 4.

Таблица 3

№	Вид	Теоретичен потенциал	Разполагаем технически потенциал	При влажност
		МВтч/год	МВтч/год	%
1	Слама	4621,0	970,4	20
2	Слънчогледови стебла и пити	1186,3	213,5	40
3	Лозови пръчки	2347,4	493,0	35
Общо		8154,7	1676,9	

Фигура 4. Теоретичен и технически потенциал на твърди селскостопански отпадъци (топлинна енергия).

- Изводи

Техническият потенциал е много малък и не представлява интерес за изпълнение на инвестиционни проекти.

4.5.2 Дървесина

Направена оценка за добиваната широколистна и иглолистна дървесина за промишлени нужди и за населението.

Като изходни данни е използвана официално предоставена информация.

Разполагаемият технически потенциал е определен за производство на топлинна енергия ($\eta_t = 0,65$) на база 30% отпадък от годишното количество добивана дървесина при влажност 60%.

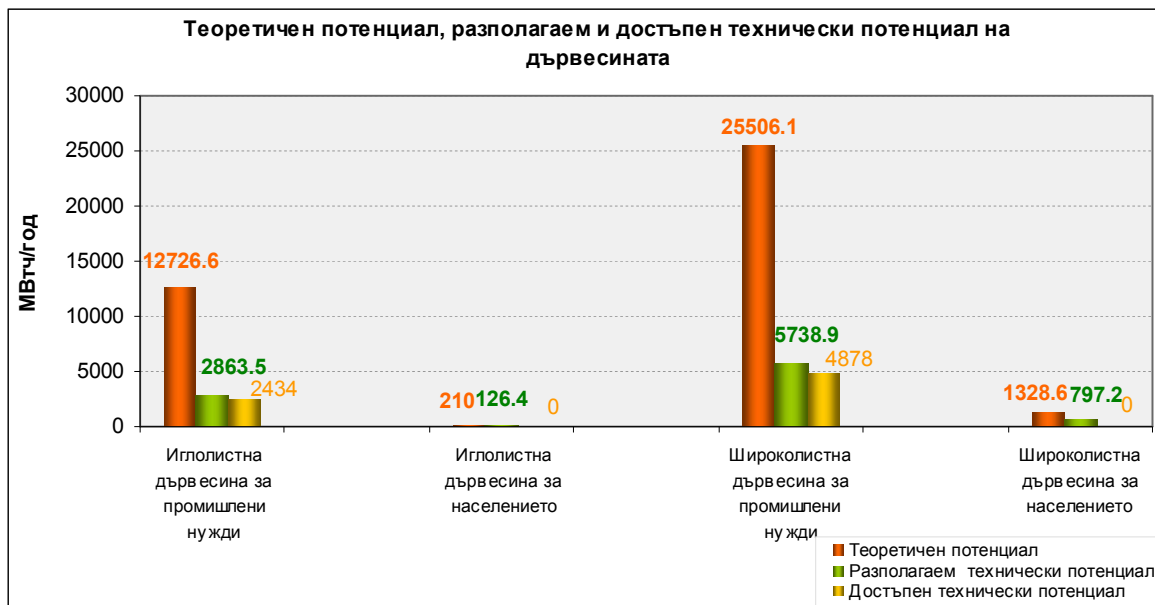
Достъпният технически потенциал е оценен при допускане за оползотворяване на 85% от разполагаемия технически потенциал и $\eta_t = 0,75$.

Инсталираната мощност е изчислена при коефициент на натоварване 3600 часа (отоплителен сезон).

Оценките за теоретичния и технически потенциал са дадени в Таблица 7 и Фигура 4.

Таблица 7

№	Вид	Теоретичен потенциал	Разполагаем технически потенциал	Достъпен технически потенциал
		MВтч/год	MВтч/год	MВтч/год
1	Иглолистна дървесина за промишлени нужди	12726,6	2863,5	2434,0
2	Иглолистна дървесина за населението	210,6	126,4	0
3	Широколистна дървесина за промишлени нужди	25506,1	5738,9	4878,0
4	Широколистна дървесина за населението	1328,6	797,2	0
Общо		39771,9	9525,9	7312,0

Фигура 4. Теоретичен и технически потенциал на дървесина и дървесни отпадъци (топлинна енергия).

4.6 Слънчева енергия

4.6.1 Слънчеви инсталации за топла вода

- Начални условия

В този раздел е направена оценка на **теоретичния** и **техническия** потенциал на „активната“ слънчева енергия – слънчеви инсталации за топла вода.

Тъй като техническият потенциал е много голям в разработката е представена прогнозна оценка на **пазарния** потенциал. Оценката за средногодишното топло производство е направена за плоски слънчеви колектори със селективно покритие и средногодишен КПД, $\eta_T = 0,35$.

Като изходни данни е използвана информация за слънцегреенето от PVGIS. Данните са за района на община Гурково.

- Резултати

Теоретичен потенциал – 385475594 МВтч/год.

Технически потенциал (прогноза за периода 2010 – 2012 г.) – 51,3 МВтч/год.

- Изводи

Децентрализираното производство на топлинна енергия (каквото е случая) от ВЕИ към момента не се стимулира от държавата.

Поради тази причина въвеждането на тази технология изисква предварително технико-икономическа оценка за всеки един обект поотделно.

Оценката за техническия потенциал е направена на база прогноза за развитието му в частния сектор (домакинства, промишленост, селско стопанство и др.).

Техническият потенциал може да получи значително по-големи стойности при хипотезата, че изграждането на слънчеви инсталации към обекти общинска собственост се финансира по мярка 312 (100 % гранд).

4.6.2 Слънчеви пасивни отоплителни системи

- *Начални условия*

В този раздел е направена оценка на **теоретичния** и **техническия** потенциал на пасивните слънчеви отоплителни системи – директна схема. Оценено е попадащото количество слънчева енергия през южните отвори на сградите.

Като изходни данни за слънцегреенето е използвана информация от PVGIS. Данните са за района на община Гурково.

За изчисленията е прието, че общата площ на южните фасади (първо приближение) е 2600 кв.м., а общата остъклена площ е 9100 кв.м.

- *Резултати*

Теоретичен потенциал – 11500 МВтч/год. За периода м. Ноември – м. Април.

Технически потенциал – 3200 МВтч/год. За периода м. Ноември – м. Април включващо базовата година и периода до 2012г.

- *Изводи*

Резултатите от тази оценка могат да послужат при изготвяне на енергийните баланси на сгради.

4.6.3 Слънчеви фотоволтаични инсталации

- *Начални условия*

В този раздел е направена оценка **теоретичния** и **техническия** потенциал за фотоволтаични инсталации на базата на разполагаеми площи посочени от съответните общини.

Като изходни данни за слънцегреене е използвана информация от PVGIS. Данните са за района на община Гурково.

Община гр. Гурково не е дала данни за площи. Поради това заложените в изчислителния модел площи са прогнозни. Оценката е направена за монокристални PV модули.

- *Резултати*

Теоретичен потенциал – 12644898 МВтч/год.

Технически потенциал – 0 МВтч/год., включващо базовата година и периода до 2012г.

Технологичен потенциал:

- За стационарни PV системи: 1,210 МВтч/год/1кВтр.
- За следящи системи: 1,430 МВтч/год/1кВтр.

- *Изводи*

Оценката за техническия потенциал е направена на база прогноза за развитието му в частния сектор (домакинства, промишленост, селско стопанство и др.).

За да се направи една достоверна оценка от гледна точка на прогноза на инсталирани мощности е необходимо да се получат реални данни за разполагаеми площи. Особено внимание трябва да се обърне при проучването на плоски покриви с големи площи.

4.7. Ветрова енергия

Около 15% от територията на община Гурково попада в зоната на технологично използваемия към момента вятърен потенциал със средна годишна скорост над 5м/сек, като около 3% от площта на общината попада в най ветрената зона със средна годишна скорост на вятъра над 7 м/сек. Наблизо до границите на общината по билото на Стара планина се изгражда най-големия вятърен парк в Старозагорска област и един от най-големите в страната с проектна инсталирана мощност на първия етап от 50MW. Това още веднъж подчертава сериозния ветроенергиен потенциал на общината.

Технологичният вятърен потенциал на общината е определен на 3800 МВтч/год. при следните условия:

- ветрова турбина тип Vestas-80, с единична мощност 2 МВт;
- пълни ефективни работни часове на турбината в диапазона 1800-2400 ч/год., в зависимост от географският район. За района на община Гурково са приети 1800 ч/год.;

За всеки конкретен случай, преди да се вземе инвестиционно решение, трябва да се преведе специално измерване на ветровия потенциал с продължителност най-малко една година.

5. Изводи

- Община гр. Гурково разполага със силно ограничени ВЕИ ресурси.
- Наличният технически потенциал в Община гр. Гурково е много малък и не представлява интерес за изпълнение на инвестиционни проекти.
- Изключение от предходната точка е потенциалът за слънчеви инсталации за подготовка на топла вода.
- На *Таблица 5* и *Фигура 5* са дадени обобщените данни за техническия потенциал на ВЕИ ресурса.

Таблица 5

№	Вид на ресурса	Технически потенциал
		МВтч/год
1	Геотермална енергия	0
2	Водна енергия - мВЕЦ	55,7
3	Ветрова енергия	0
4	Биогаз	147
5	Твърди селскостопански отпадъци	1676,9
6	Дърва и дървесни отпадъци	0
7	Слънчеви инсталации за топла вода	51,3
8	Пасивна слънчева енергия	3254,9
9	Фотоволтаика	0
Общо		5185,8

Фигура 5. Прогнозен технически потенциал на ВЕИ.